Història de la filosofia

Hume

Exercicis · 41 exercicis

Proves d'accés a la universitat (PAU) de Catalunya. Ordenats del més recent al més antic.
Retalls dels exàmens i pautes oficials (selecat.cat / universitats.gencat.cat).

1. PAU 2026 · Setembre · Sèrie 2 · Exercici 1 (Opció A)

Exercici 1
[6 punts en total]

Trieu UNA de les dues opcions següents, A o B, i responeu a les tres preguntes de l'opció que heu triat (que es formulen després del text). **Indiqueu a la portada de l'examen l'opció escollida.**

OPCIÓ A

[…] tots els raonaments referents a causa i efecte es fonamenten en l'experiència, i […] tots els raonaments que es fan a partir de l'experiència es fonamenten en el supòsit que el curs de la naturalesa continuarà sent uniformement el mateix. Concloem que causes semblants, en circumstàncies semblants, produeixen sempre efectes semblants. Però ara potser val la pena d'aturar-se a considerar què és el que ens determina a formar una conclusió de tanta importància.

És evident que Adam, amb tota la seva saviesa, no hauria estat mai capaç de *demostrar* que el curs de la natura hagi de continuar sent uniformement el mateix i que el futur hagi de ser conforme al passat. Allò que és possible no es pot demostrar mai que sigui fals, i és possible que el curs de la natura pugui canviar, perquè podem concebre aquest canvi.

Encara aniré més lluny i afirmaré que Adam no podria ni tan sols provar amb algun argument *probable* que el futur hagi d'estar en conformitat amb el passat. Tots els arguments probables es construeixen precisament sobre aquesta suposició, és a dir, que hi ha conformitat entre el futur i el passat, i per tant mai no poden provar-la. Aquesta conformitat és una *qüestió de fet*, i, si cal provar-la, no admetrem cap prova que no provingui de l'experiència. Però la nostra experiència del passat no pot ser prova de res de cara al futur, a menys que ja suposem que hi ha semblança entre passat i futur.

Aquesta és, doncs, una qüestió que no admet prova de cap mena i que donem per descomptada sense cap tipus de prova.

David Hume. Resum del *Tractat de la naturalesa humana*

Pregunta I. Feu un breu resum d'aquest text, centrant-vos en les idees principals que hi apareixen i en la relació que s'estableix entre aquestes idees. (Responeu usant, aproximadament, entre cent i cent trenta paraules.) [2 punts]

Pregunta II. Expliqueu breument el significat que tenen en el text els mots següents (responeu usant, aproximadament, entre cinc i vint paraules en cada cas): [1 punt]

***a*)** «raonaments»:

***b*)** «conformitat»:

Pregunta III. Considereu la següent afirmació del text: «És evident que Adam […] no hauria estat mai capaç de *demostrar* que el curs de la natura hagi de continuar sent uniformement el mateix i que el futur hagi de ser conforme al passat.» Expliqueu quin és el sentit d'aquesta afirmació i de quina manera David Hume intenta justificar-la. (En la resposta, us heu de referir als aspectes del pensament de Hume que siguin pertinents, encara que no apareguin explícitament en el text.) [3 punts]

[Comenceu a respondre a aquesta pregunta aquí sota; podeu continuar escrivint a les pàgines 6 i 7.]

OPCIÓ B

[…] La nostra experiència del passat no pot ser prova de res de cara al futur, a menys que ja suposem que hi ha semblança entre passat i futur. Aquesta és, doncs, una qüestió que no admet prova de cap mena i que donem per descomptada sense cap tipus de prova.

Estem determinats només pel *costum* a suposar que el futur serà conforme al passat. Quan veig una bola de billar que es mou en direcció a una altra, la meva ment es mou immediatament per l'hàbit cap a l'efecte acostumat i s'anticipa a la vista, tot concebent la segona bola en moviment. No hi ha res en aquests objectes, considerats en abstracte i d'una manera independent de l'experiència, que em porti a una conclusió semblant; i, fins i tot després d'haver tingut l'experiència de molts efectes repetits d'aquest tipus, no hi ha cap argument que em determini a suposar que l'efecte estarà d'acord amb 1'experiència passada.

David Hume. *Resum del 'Tractat de la naturalesa humana'*

Pregunta I. Expliqueu breument (entre seixanta i cent paraules) les idees principals del text i com hi apareixen relacionades. [2 punts]

Pregunta II. Expliqueu breument (entre cinc i vint paraules en cada cas) el significat que tenen en el text els mots següents: [1 punt]

a) «prova»:

b) «costum»:

Pregunta III. Expliqueu el sentit i la justificació, segons David Hume, de la següent afirmació del text: «fins i tot després d'haver tingut l'experiència de molts efectes repetits d'aquest tipus, no hi ha cap argument que em determini a suposar que l'efecte estarà d'acord amb l'experiència passada». (En la resposta, us heu de referir als aspectes del pensament de Hume que siguin pertinents, encara que no apareguin explícitament en el text.) [3 punts]

OPCIÓ B

Un cop despatxat aquest important punt relatiu a la naturalesa de la inferència de la causa a l'efecte, l'autor torna sobre els seus passos i examina de nou la idea d'aquesta relació. En considerar el moviment transmès per una bola a una altra, no podíem trobar res més que contigüitat, anterioritat en la causa i conjunció constant. Però, al costat d'aquestes circumstàncies, normalment se suposa que hi ha una connexió necessària entre la causa i l'efecte, i que la causa posseeix una cosa, que anomenem *poder*, o *força*, o *energia*. La pregunta és: quina és la idea que acompanya aquests termes? Si totes les nostres idees o pensaments es deriven de les nostres impressions, aquest poder o bé ha de manifestar-se als nostres sentits, o bé al nostre sentiment intern. […] les nostres ments no ens proveeixen cap noció d'energia, com tampoc no ho feia la matèria. Quan considerem la voluntat o volició *a priori*, abstraient-la de l'experiència, no som capaços d'inferir-ne cap efecte. I quan ens ajudem de l'experiència, aquesta només ens mostra objectes contigus, successius i constantment conjuntats. Comptat i debatut, doncs, o bé no tenim cap idea en absolut de força i energia, i aquests mots estan mancats de tota significació, o bé no poden significar res més que aquella determinació del pensament, adquirida per l'hàbit, a passar de la causa a l'efecte habitual.

David Hume. Resum del *Tractat de la naturalesa humana*

Pregunta I. Expliqueu breument (entre vuitanta i cent vint paraules) les idees principals del text i com hi apareixen relacionades. [2 punts]

Pregunta II. Expliqueu breument (entre cinc i vint paraules en cada cas) el significat que tenen en el text els mots següents: [1 punt]

***a*)** «contigüitat»:

***b*)** «impressions»:

Pregunta III. Expliqueu el sentit i la justificació, segons David Hume, de la següent frase del text: «o bé no tenim cap idea en absolut de força i energia, i aquests mots estan mancats de tota significació, o bé no poden significar res més que aquella determinació del pensament, adquirida per l'hàbit, a passar de la causa a l'efecte habitual.» (En la resposta, us heu de referir als aspectes del pensament de Hume que siguin pertinents, encara que no apareguin explícitament en el text.) [3 punts]

Exercici 1

[6 punts en total]

Trieu una de les dues opcions següents, A o B, i responeu a les tres preguntes de l'opció que heu triat (que es formulen després del text).

OPCIÓ A

L'ànima, en la mesura que la puguem concebre, no és res més que un sistema o una successió de diferents percepcions, de fred i calor, amor i ira, pensaments i sensacions, totes unides, però sense identitat ni simplicitat perfecta. Descartes sostenia que el pensament era l'essència de la ment; no pas aquest o aquell pensament, sinó el pensament en general. Això sembla absolutament ininteꞏligible, ja que tot el que existeix és particular; i per tant han de ser les diferents percepcions particulars les que componen la ment. Dic *componen* la ment, no pas que li *pertanyen*. La ment no és una substància en la qual existeixen les percepcions de manera inherent. Aquesta noció és tan ininteꞏligible com la idea cartesiana que el pensament o la percepció en general és l'essència de la ment. No tenim cap idea de substància de cap mena, ja que no tenim cap idea que no derivi d'alguna impressió, i no tenim cap impressió d'una substància, sigui material o espiritual. No coneixem res, llevat de les qualitats i percepcions particulars. Pel que fa a la idea d'un cos, un préssec, per exemple, és tan sols aquell gust, color, figura, grandària, consistència, etc., particulars. Així, la nostra idea d'una ment és només la de les percepcions particulars, sense la noció de cap cosa anomenada *substància*, sigui simple o composta.

David Hume. *Resum del 'Tractat de la naturalesa humana'*

Pregunta I. Expliqueu breument (entre seixanta i cent paraules) les idees principals del text i com hi apareixen relacionades. [2 punts]

Pregunta II. Expliqueu breument (entre cinc i vint paraules en cada cas) el significat que tenen en el text els mots següents. [1 punt]

a) «percepcions»:

b) «essència»:

Pregunta III. Expliqueu el sentit i la justificació, segons David Hume, de l'afirmació següent del text: «la nostra idea d'una ment és només la de les percepcions particulars, sense la noció de cap cosa anomenada *substància*». (En la resposta, us heu de referir als aspectes del pensament de Hume que siguin pertinents, encara que no apareguin explícitament en el text.) [3 punts]

[Comenceu a respondre a aquesta pregunta aquí sota; podeu continuar escrivint, si voleu, a les pàgines 6 i 7.]

Exercici 1

[6 punts en total]

Trieu una de les dues opcions següents, A o B, i responeu a les tres preguntes de l'opció que heu triat (que es formulen després del text).

OPCIÓ A

Estem determinats només pel *costum* a suposar que el futur serà conforme al passat. Quan veig una bola de billar que es mou en direcció a una altra, la meva ment es mou immediatament per l'hàbit cap a l'efecte acostumat i s'anticipa a la meva vista, tot concebent la segona bola en moviment. No hi ha res en aquests objectes, considerats en abstracte i d'una manera independent de l'experiència, que em porti a una conclusió semblant; i, fins i tot després d'haver tingut l'experiència de molts efectes repetits d'aquest tipus, no hi ha cap argument que em determini a suposar que l'efecte serà conforme a l'experiència passada. Els poders mitjançant els quals operen els cossos són totalment desconeguts. Nosaltres en percebem només les qualitats sensibles. I quina *raó* tenim per a pensar que els mateixos poders hagin d'estar sempre connectats amb les mateixes qualitats sensibles?

David Hume. *Resum del 'Tractat de la naturalesa humana'*

Pregunta I. Expliqueu breument (entre seixanta i cent paraules) les idees principals del text i com hi apareixen relacionades. [2 punts]

Pregunta II. Expliqueu breument (entre cinc i vint paraules en cada cas) el significat que tenen en el text els mots següents. [1 punt]

a) «efecte»:

b) «conclusió»:

Pregunta III. Expliqueu el sentit i la justificació, segons David Hume, de les afirmacions següents: «no hi ha cap argument que em determini a suposar que l'efecte serà conforme a l'experiència passada. Els poders mitjançant els quals operen els cossos són totalment desconeguts. Nosaltres en percebem només les qualitats sensibles.» (En la resposta, us heu de referir als aspectes del pensament de Hume que siguin pertinents, encara que no apareguin explícitament en el text.) [3 punts]

6. PAU 2019 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 1 (Opció B)

OPCIÓ B

És evident que Adam, amb tota la seva ciència, mai no hauria estat capaç de *demostrar* que el curs de la natura hagi de continuar sent uniformement el mateix i que el futur hagi de ser conforme al passat. Allò que és possible no es pot mai demostrar que sigui fals; i és possible que el curs de la natura pugui canviar, perquè podem concebre aquest canvi. Encara aniré més lluny i afirmaré que Adam no podria ni tan sols provar amb algun argument probable que el futur hagi d'estar en conformitat amb el passat. Tots els arguments probables es construeixen precisament sobre aquesta suposició, és a dir, que hi ha conformitat entre el futur i el passat, i per tant mai no poden provar-la. Aquesta conformitat és una *qüestió de fet*, i, si cal provar-la, no admetrem cap prova que no provingui de l'experiència. Però la nostra experiència del passat no pot ser prova de res de cara al futur, a menys que ja suposem que hi ha semblança entre passat i futur. Aquesta és, doncs, una qüestió que no admet prova de cap mena i que donem per descomptada sense cap tipus de prova.

David Hume. *Resum del 'Tractat de la naturalesa humana'*

1. Expliqueu breument (entre seixanta i cent paraules) les idees principals del text i com hi apareixen relacionades.
[2 punts]

7. PAU 2019 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 2 (Opció B)

2. Expliqueu breument (entre cinc i vint paraules en cada cas) el significat que tenen en el text el mot i l'expressió següents:
[1 punt]

a) «demostrar»

b) «allò que és possible»

8. PAU 2019 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 3 (Opció B)

3. Expliqueu el sentit de la frase següent del text i les raons de David Hume per a afirmar-la: «Aquesta és, doncs, una qüestió que no admet prova de cap mena i que donem per descomptada sense cap tipus de prova.» (En la resposta, us heu de referir als aspectes del pensament de Hume que siguin pertinents, encara que no apareguin explícitament en el text.)
[3 punts]

9. PAU 2012 · Setembre · Sèrie 4 · Exercici 1 (Opció B)

OPCIÓ B

Quan veig una bola de billar que es mou en direcció a una altra, la meva ment es mou immediatament per l'hàbit cap a l'efecte acostumat i anticipo la meva visió en concebre la segona bola en moviment. No hi ha res en aquests objectes, considerats en abstracte i d'una manera independent de l'experiència, que em porti a una conclusió semblant; i, fins i tot després d'haver tingut l'experiència de molts efectes repetits d'aquest tipus, no hi ha cap argument que em determini a suposar que l'efecte estarà d'acord amb l'experiència passada. Els poders mitjançant els quals operen els cossos són totalment desconeguts. Nosaltres en percebem només les qualitats sensibles. I quina raó tenim per a pensar que els mateixos poders hagin d'estar sempre connectats amb les mateixes qualitats sensibles?

Així, doncs, no és la raó la guia de la vida, sinó el costum. Només ell determina la ment, en tots els casos, a suposar que el futur estarà d'acord amb el passat. Per més fàcil que pugui semblar aquest pas, la raó no el podria dur mai a terme.

David Hume. *Resum del Tractat de la naturalesa humana*

1. Expliqueu breument (entre seixanta i cent paraules) les idees principals del text i com hi apareixen relacionades.
[2 punts]

10. PAU 2012 · Setembre · Sèrie 4 · Exercici 2 (Opció B)

2. Expliqueu breument (entre cinc i quinze paraules en cada cas) el significat que tenen en el text els mots o les expressions següents:
[1 punt]
a) «qualitats sensibles»
b) «la raó»

11. PAU 2012 · Setembre · Sèrie 4 · Exercici 3 (Opció B)

3. Expliqueu el sentit de la frase següent del text: «Per més fàcil que pugui semblar aquest pas, la raó no el podria dur mai a terme». (En la resposta, us heu de referir als aspectes del pensament de David Hume que siguin pertinents, encara que no apareguin explícitament en el text.)
[3 punts]

12. PAU 2012 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 1 (Opció A)

OPCIÓ A

Ara ja podem determinar fàcilment els respectius límits i funcions de la raó i del gust. La primera ens dóna coneixement de la veritat i de la falsedat; el segon proporciona el sentiment de la bellesa i la lletjor, del vici i la virtut. L'una descobreix els objectes com realment es troben a la naturalesa, sense afegir-los ni llevar-los res; l'altre posseeix una facultat productiva que, embellint o embrutant els objectes naturals amb colors manllevats del sentiment intern, d'alguna manera crea un nou objecte. La raó, freda i indiferent, no ens indueix a actuar i solament dirigeix l'impuls que rep de l'apetit o la inclinació, mostrant-nos el camí per a arribar a la felicitat o per a evitar la infelicitat. I el gust, que proporciona plaer o dolor, i amb això és la causa de la felicitat o la infelicitat, ens indueix a actuar i és el primer ressort o impuls del desig i la volició.

David Hume. *Investigació sobre els principis de la moral,* apèndix I

1. Expliqueu breument (entre cinquanta i vuitanta paraules) les idees principals del text i com hi apareixen relacionades.
[2 punts]

13. PAU 2012 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 2 (Opció A)

2. Expliqueu breument (entre cinc i quinze paraules en cada cas) el significat que tenen en el text els mots següents:
[1 punt]
a) «freda»
b) «volició»

14. PAU 2012 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 3 (Opció A)

3. Per què diu David Hume que «La raó, freda i indiferent, no ens indueix a actuar i solament dirigeix l'impuls que rep de l'apetit o la inclinació»? (En la resposta, us heu de referir als aspectes del pensament de Hume que siguin pertinents, encara que no apareguin explícitament en el text.)
[3 punts]

15. PAU 2010 · Setembre · Sèrie 2 · Exercici 1 (Opció A)

Opció A

L'ànima, en la mesura que la puguem concebre, no és res més que un sistema o una successió de diferents percepcions, de fred i calor, amor i ira, pensaments i sensacions, totes unides, però sense identitat ni simplicitat perfecta. Descartes sostenia que el pensament era l'essència de la ment; no pas aquest o aquell pensament, sinó el pensament en general. Això sembla absolutament inintel·ligible, ja que tot el que existeix és particular; i per tant han de ser les diferents percepcions particulars les que componen la ment. Dic *componen* la ment, no pas que li *pertanyen*. La ment no és una substància en la qual existeixen les percepcions de manera inherent. Aquesta noció és tan inintel·ligible com la idea *cartesiana* que el pensament o la percepció en general és l'essència de la ment. No tenim cap idea de substància de cap mena, ja que no tenim cap idea que no derivi d'alguna impressió, i no tenim cap impressió d'una substància, sigui material o espiritual. No coneixem res, llevat de les qualitats i percepcions particulars. Pel que fa a la idea d'un cos, un préssec, per exemple, és tan sols aquell gust, color, figura, grandària, consistència, etc., particulars. Així, la nostra idea d'una ment és només la de les percepcions particulars, sense la noció de cap cosa anomenada «substància», sigui simple o composta.

David Hume. *Resum del Tractat de la naturalesa humana*

1. Expliqueu breument —entre cinquanta i vuitanta paraules— les idees principals del text i com hi apareixen relacionades.
[2 punts]

16. PAU 2010 · Setembre · Sèrie 2 · Exercici 2 (Opció A)

2. Expliqueu breument —entre cinc i quinze paraules en cada cas— el significat que tenen en el text els mots següents:
[1 punt]
a) «substància»
b) «simplicitat»

17. PAU 2010 · Setembre · Sèrie 2 · Exercici 3 (Opció A)

3. Per què afirma Hume que l'ànima «no és res més que un sistema o una successió de diferents percepcions […] sense identitat ni simplicitat perfecta»? (En la resposta, heu de referir-vos als aspectes del pensament de Hume que siguin pertinents, encara que no apareguin explícitament en el text.)
[3 punts]

18. PAU 2010 · Juny · Sèrie 4 · Exercici 1 (Opció B)

Opció B

El nostre autor pensa «que no es podria haver fet cap descobriment més afortunat per a decidir totes les controvèrsies relatives a les idees que el següent: que les idees sempre van precedides d'impressions, i que tota idea primer apareix en una impressió amb què es correspon. Aquestes darreres percepcions són tan clares i evidents que no admeten controvèrsia, si bé moltes de les nostres idees són tan fosques que és quasi impossible —fins i tot per a la ment que les forma— de dir-ne exactament la naturalesa i la composició». D'acord amb això, quan una idea és ambigua, el nostre autor apel·la sempre a la impressió, que ha de tornar-la clara i precisa. I quan sospita que un terme filosòfic no té cap idea annexa (com passa massa sovint), pregunta sempre: «de quina impressió deriva aquesta idea?». I en cas de no poder-la remetre a cap impressió, conclou que el terme està totalment mancat de significat.

David Hume. *Resum del Tractat de la naturalesa humana*

1. Expliqueu breument —entre cinquanta i vuitanta paraules— les idees principals del text i com hi apareixen relacionades.
[2 punts]

19. PAU 2010 · Juny · Sèrie 4 · Exercici 2 (Opció B)

2. Expliqueu breument —entre cinc i quinze paraules en cada cas— el significat que tenen en el text els mots o expressions següents:
[1 punt]
a) «impressió»
b) «idea annexa a un terme»

20. PAU 2010 · Juny · Sèrie 4 · Exercici 3 (Opció B)

3. Expliqueu el sentit de les frases següents del text: «[…] pregunta sempre: "de quina impressió deriva aquesta idea?". I en cas de no poder-la remetre a cap impressió, conclou que el terme està totalment mancat de significat». (En la resposta, heu de referir-vos als aspectes del pensament de Hume que siguin pertinents, encara que no apareguin explícitament en el text.)
[3 punts]

21. PAU 2009 · Juny · Sèrie 3 · Exercici 1 (Opció A)

Opció A

De tot allò que s'ha dit, el lector percebrà fàcilment que la filosofia que conté aquest llibre és molt escèptica, i vol donar-nos una noció de les imperfeccions i els límits estrets de l'enteniment humà. Gairebé tot raonament humà es redueix aquí a l'experiència, i la creença que acompanya l'experiència s'explica només com un sentiment peculiar o una concepció vívida produïda per l'hàbit. Però això no ho és tot: quan creiem que alguna cosa té existència *externa*, o quan suposem que un objecte existeix després de deixar de percebre'l, aquesta creença no és res més que un sentiment del mateix tipus. El nostre autor insisteix en altres —i variades— qüestions escèptiques, i conclou, resumint, que assentim a les nostres facultats i emprem la nostra raó només perquè no ho podem evitar. La filosofia ens convertiria totalment en pirrònics, si no fos perquè la naturalesa és massa forta per a permetre-ho.

David Hume. *Resum del Tractat de la naturalesa humana*

1. Expliqueu breument les idees principals del text i com hi apareixen relacionades (entre cinquanta i vuitanta paraules).
[2 punts]

22. PAU 2009 · Juny · Sèrie 3 · Exercici 2 (Opció A)

2. Expliqueu breument el significat, en el text, dels mots següents (entre cinc i quinze paraules en cada cas):
[1 punt]
a) «escèptica»
b) «hàbit»

23. PAU 2009 · Juny · Sèrie 3 · Exercici 3 (Opció A)

3. Per què diu Hume que «la creença que acompanya l'experiència s'explica només com un sentiment peculiar o una concepció vívida produïda per l'hàbit»? Feu referència als aspectes del pensament de Hume que siguin pertinents, encara que no apareguin explícitament en el text.
[3 punts]

24. PAU 2009 · Juny · Sèrie 4 · Exercici 1 (Opció A)

Opció A

Però encara que la raó, ben orientada i informada, pugui preveure suficientment les conseqüències útils o pernicioses de les qualitats o les accions, no pot produir per si mateixa l'aprovació o el blasme morals. La utilitat no és més que una tendència a un cert fi; si el fi ens fos totalment indiferent sentiríem la mateixa indiferència pels mitjans. Cal, doncs, que es manifesti un *sentiment* per a fer-nos preferir les tendències útils a les perjudicials. Aquest sentiment no pot ser altre que una certa satisfacció per la felicitat dels homes i un desgrat per la seva infelicitat, ja que aquests són els fins a què tendeixen la virtut i el vici. Per tant, la *raó* ens informa sobre les diferents tendències de les accions, i la *humanitat* determina la nostra preferència per les que són útils i beneficioses.

David HUME. *Investigació sobre els principis de la moral*, apèndix I

1. Expliqueu breument les idees principals del text i com hi apareixen relacionades (entre cinquanta i vuitanta paraules).
[2 punts]

25. PAU 2009 · Juny · Sèrie 4 · Exercici 2 (Opció A)

2. Expliqueu breument el significat, en el text, dels mots següents (entre cinc i quinze paraules en cada cas):
[1 punt]
a) «humanitat»
b) «raó»

26. PAU 2009 · Juny · Sèrie 4 · Exercici 3 (Opció A)

3. Per què diu Hume que «la raó […] no pot produir per si mateixa l'aprovació o el blasme morals»? Feu referència als aspectes del pensament de Hume que siguin pertinents, encara que no apareguin explícitament en el text.
[3 punts]

27. PAU 2007 · Setembre · Sèrie 3 · Exercici 1 (Opció A)

Opció A

Estem determinats a suposar que el futur s'assembla al passat únicament pel *costum*. Quan veig una bola de billar que es mou cap a una altra, la meva ment es veu immediatament portada per l'hàbit al seu efecte habitual, i s'anticipa a la vista concebent el moviment de la segona bola. No hi ha res en aquests objectes, considerats abstractament i de forma independent de l'experiència, que em condueixi a treure una conclusió com aquesta; i fins i tot després d'haver tingut experiència de molts efectes repetits d'aquesta classe, no hi ha cap argument que em determini a suposar que l'efecte serà conforme a l'experiència passada. Els poders pels quals actuen els cossos ens són completament desconeguts. Només percebem les seves qualitats sensibles: i quina raó tenim per pensar que els mateixos poders estaran sempre conjuntats amb les mateixes qualitats sensibles?

David HUME. *Resum del tractat de la naturalesa humana*

1. Expliqueu breument les idees principals del text i com hi apareixen relacionades (entre 40 i 80 paraules).

[2 punts]

28. PAU 2007 · Setembre · Sèrie 3 · Exercici 2 (Opció A)

2. Expliqueu breument el significat, en el text, de les expressions següents (entre 5 i 15 paraules en cada cas):

[1 punt]

a) «poders pels quals actuen els cossos»

b) «qualitats sensibles»

29. PAU 2007 · Setembre · Sèrie 3 · Exercici 3 (Opció A)

3. Per què diu Hume que «no hi ha cap argument que em determini a suposar que l'efecte serà conforme a l'experiència passada»? Feu referència als aspectes del pensament de Hume que siguin pertinents, encara que no apareguin explícitament en el text.

[3 punts]

30. PAU 2007 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 1 (Opció A)

Opció A

Ara ja podem determinar fàcilment els respectius límits i funcions de la raó i del gust. La primera ens dóna coneixement de la veritat i de la falsedat; el segon proporciona el sentiment de la bellesa i la lletjor, del vici i la virtut. L'una descobreix els objectes com realment es troben a la naturalesa, sense afegir-hi ni llevar-hi res; l'altre posseeix una facultat productiva i, embellint o embrutant els objectes naturals amb colors manllevats del sentiment intern, crea, d'alguna manera, un objecte nou. La raó, freda i indiferent, no és cap motiu per actuar i es limita a orientar l'impuls que rep de l'apetit o de la inclinació, i ens mostra el camí per arribar a la felicitat o per evitar la infelicitat.

David HUME. *Investigació sobre els principis de la moral,* apèndix I

1. Expliqueu breument les idees principals del text i com hi apareixen relacionades (entre 40 i 80 paraules).
[2 punts]

31. PAU 2007 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 2 (Opció A)

2. Expliqueu breument el significat, en el text, de les paraules o expressions següents (entre 5 i 15 paraules en cada cas):
[1 punt]
a) «apetit»
b) «sentiment intern»

32. PAU 2007 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 3 (Opció A)

3. Per què diu Hume que «la raó, freda i indiferent, no és cap motiu per actuar i es limita a orientar l'impuls que rep de l'apetit o de la inclinació»? Feu referència als aspectes del pensament de Hume que siguin pertinents, encara que no apareguin explícitament en el text.
[3 punts]

Districte universitari de Cat

33. PAU 2005 · Setembre · Sèrie 3 · Exercici 1 (Opció A)

OPCIÓ A

Nogensmenys, malgrat aquesta ignorància dels poders i principis naturals, sempre suposem, quan veiem qualitats sensibles iguals, que tenen poders ocults iguals i esperem que se'n seguiran efectes similars a aquells que hem experimentat. Si s'ofereix un cos de color i consistència iguals als del pa que hem menjat abans, no tenim cap escrúpol a repetir l'experiència i a preveure, amb certesa, que té el mateix aliment i poder de suport. Heus aquí un procés de la ment o el pensament, del qual prou m'agradaria saber-ne la base. Tothom accepta que no hi ha cap connexió coneguda entre les qualitats sensibles i els poders ocults, i, per tant, que la ment no pot treure cap conclusió sobre la seva conjunció constant i regular, per mitjà d'allò que sap de la seva natura. [...] El pa que vaig menjar abans m'alimentava, és a dir, un cos amb determinades qualitats sensibles era, al mateix temps, dotat amb determinats poders ocults. ¿Se'n segueix, però, que un altre pa, en una altra ocasió, ha d'alimentar-me també i que sempre han de concórrer les mateixes qualitats sensibles amb els mateixos poders ocults? La conseqüència no sembla de cap de les maneres necessària. Si més no, hom ha de reconèixer que hi ha una conseqüència treta per la ment, que hom ha fet certs passos, que hi ha un procés del pensament i una inferència que requereix una explicació. Aquestes dues proposicions són ben lluny d'ésser la mateixa: «*M'he adonat que sempre un objecte tal va acompanyat d'un efecte tal*» i «*preveig que d'altres objectes, que són aparentment similars, aniran acompanyats d'efectes similars*».

HUME, *Investigació sobre l'enteniment humà*

atalunya
és a la U

1. Expliqueu breument —al voltant de 40-80 paraules— les idees principals del text i com hi apareixen relacionades. [2 punts]

34. PAU 2005 · Setembre · Sèrie 3 · Exercici 2 (Opció A)

nteruniversitari de C
ació de Proves d'Acc

2. Què vol dir, en el text, que no hi ha una «conseqüència necessària» entre el fet que el pa em va alimentar en el passat i el fet que un altre pa, en una ocasió futura, també m'alimentarà?
   Per què diu Hume que la relació entre tots dos fets no és necessària? (Tingueu en compte els aspectes del pensament de Hume que siguin pertinents, encara que no apareguin explícitament en aquest text.) [3 punts]

Districte universitari de C

35. PAU 2005 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 1 (A (pla antic))

Bé cal admetre que la naturalesa ens ha mantingut ben lluny de tots els seus secrets i que només ens ha facilitat el coneixement d'unes poques qualitats superficials dels objectes, mentre que ens amaga aquells poders i principis dels quals depèn la seva influència. Els nostres sentits ens informen del color, el pes i la consistència del pa, però ni cap sentit ni cap raó poden mai informar-nos sobre aquelles qualitats que el fan adequat per a l'alimentació i el suport d'un cos humà. La vista i el tacte donen una idea del moviment actual dels cossos, però, pel que fa a aquesta meravellosa força o poder de mantenir el moviment d'un cos per sempre en un canvi continu de lloc, moviment que els cossos no poden perdre mai sinó per comunicar-lo a d'altres, no ens en podem formar ni el concepte més remot. Nogensmenys, malgrat aquesta ignorància dels poders i principis naturals, sempre suposem, quan veiem qualitats sensibles iguals, que tenen poders ocults iguals i esperem que se'n seguiran efectes similars a aquells que hem experimentat.

HUME, *Investigació sobre l'enteniment humà*

1. Expliqueu breument quina és la idea principal del text. [2 punts]

36. PAU 2005 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 1 (Opció B)

[...] després de la conjunció constant de dos objectes —calor i flama, per exemple, o pes i solidesa—, només el costum ens obliga a esperar l'un arran de l'aparició de l'altre. Fins i tot aquesta hipòtesi sembla l'única que explica una dificultat que no és gens ni mica diferent: ¿per què fem a partir de mil casos una inferència que no sabem fer a partir d'un sol cas? La raó és incapaç d'una variació com aquesta. Les conclusions que dedueix de la consideració d'un cercle són les mateixes que es formaria examinant tots els cercles de l'univers. Cap home, però, que només hagi vist moure's un cos després d'haver estat impulsat per un altre, podrà inferir que qualsevol altre cos es mourà si rep un impuls igual. Totes les inferències fetes a partir de l'experiència, per tant, són efecte del costum, i no pas del raonament. El costum, doncs, és el gran guia de la vida humana. Només aquest principi converteix en útil la nostra experiència i ens fa esperar, per al futur, un seguit de fets similars als que han aparegut en el passat.

HUME, *Investigació sobre l'enteniment humà*

1. Expliqueu breument —al voltant de 40-80 paraules— les idees principals del text i com hi apareixen relacionades. [2 punts]

37. PAU 2005 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 2 (A (pla antic))

rsitat

2. Què vol dir, en aquest text, l'oposició entre «poders ocults» i «qualitats superficials»? [3 punts]

38. PAU 2005 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 2 (Opció B)

2. En les sis qüestions següents, trieu com a resposta **l'única opció** que considereu vàlida (no s'ha de justificar). Cada resposta errònia descompta el 33% de la puntuació prevista per a cada pregunta. Per contra, les preguntes no contestades no tindran cap descompte.

   Escriviu les vostres respostes en el quadernet de respostes, indicant el número de la pregunta i, al costat, la lletra que precedeix la resposta que considereu correcta (a, b, c o d).

   [0,5 punts per qüestió encertada]

   2.1. Segons Hume, si recordo que les flames m'han cremat sempre en el passat:
   a) puc demostrar racionalment que em cremaran en el futur.
   b) és impossible creure ara que em cremaran en el futur.
   c) no em cal l'experiència futura per creure ara que em cremaran en el futur.
   d) em calen l'experiència futura i el costum per creure ara que em cremaran en el futur.

   2.2. Segons Hume, a partir del fet que les flames m'han cremat sempre en el passat:
   a) se segueix necessàriament el fet que em cremaran en el futur.
   b) se segueix que hi ha una connexió necessària entre les flames i el fet que m'hagi cremat.
   c) no és possible que ens formem cap creença sobre si em cremaran o no en el futur.
   d) no podem concloure basant-nos en la raó si em cremaran o no en el futur.

2.3. Segons Hume:

a) podem veure la connexió necessària entre causa i efecte gràcies al costum.
b) la relació entre causa i efecte no involucra cap connexió necessària.
c) l'existència de la connexió necessària entre causa i efecte es demostra a partir de l'absència de conjunció constant entre elles.
d) només el costum és una connexió necessària.

2.4. Quina d'aquestes afirmacions expressaria, segons Hume, una veritat que pot ser coneguda per la raó?

a) El pa m'ha nodrit en el passat.
b) La meitat de mig pa és la quarta part d'un pa.
c) El pa no em nodrirà en el futur.
d) El pa sí que em nodrirà en el futur.

2.5. Quina d'aquestes tesis és una tesi típica de Hume?

a) Preveure l'efecte a partir de la causa no ens permet preveure el futur.
b) No ens formem creences sobre el futur.
c) La primera vegada que veiem un tipus de causa no podem preveure els seus efectes.
d) Sé que demà el sol no sortirà.

2.6. Quina d'aquestes caracteritzacions **no** es pot aplicar en cap cas a la concepció de Hume del coneixement?

a) Racionalista.
b) Empirista.
c) Subjectivista.
d) Escèptica.

39. PAU 2005 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 3 (Opció B)

3. Caracteritzeu, a partir del contrast que fa Hume en el text, la diferència entre la seva concepció de la raó i la seva concepció de l'experiència. [3 punts]

Distrito Universitari de
de C

40. PAU 2004 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 1 (Opció A)

Atès que un fonament principal de l'alabança moral està en la utilitat de qualsevol qualitat o acció, és evident que la raó ha de tenir una participació notable en totes les decisions d'aquesta classe; ja que res, sinó aquesta facultat, pot instruir-nos sobre la tendència de les qualitats i accions i assenyalar les seves conseqüències beneficioses per a la societat i per al seu posseïdor. En molts casos és un assumpte subjecte a gran controvèrsia: poden sorgir dubtes, donar-se interessos oposats i ha de donar-se preferència a un extrem, per subtils consideracions i per un petit predomini de la utilitat. Això s'ha de notar, particularment, pel que fa a la justícia, com és natural suposar per raó d'aquesta espècie d'utilitat que acompanya aquesta virtut. Si cadascun dels casos de justícia fos útil, com els de la benevolència, a la societat, la situació seria més simple, i rares vegades estaria subjecta a controvèrsia. Però com que els casos individuals de la justícia són perniciosos amb freqüència en la seva tendència primera i immediata, i com que els avantatges per a la societat resulten només de l'observació de la regla general i de la concurrència i combinació de diverses persones en la mateixa conducta equitativa, el cas aquí es torna més intricat i complex. Les diverses circumstàncies de la societat, les diverses conseqüències de qualsevol pràctica, els diversos interessos que poden proposar-se: tot plegat, moltes vegades, és dubtós i subjecte a gran discussió i enquesta.

HUME, *Investigació sobre els principis de la moral*

1. Expliqueu breument la idea principal del text. [2 punts]

41. PAU 2004 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 2 (Opció A)

Generalitat de Catalunya
Consell Interuniversitari de Catalunya
Coordinació i Organització de les P

2. En les sis qüestions següents, trieu **l'única resposta** que considereu vàlida (no cal justificar-la). Cada resposta errònia descompta un 33% de la puntuació prevista per a cada pregunta. Per contra, les preguntes no contestades no tindran cap descompte.

Escriviu les vostres respostes en el quadernet de respostes, indicant el número de la pregunta i, al costat, la lletra que precedeix la resposta que considereu correcta (a, b, c o d).

[0,5 punts per qüestió encertada]

2.1. Quina és la facultat capaç d'observar la utilitat d'una qualitat o acció?
a) La facultat sensible.
b) La intel·ligència emocional.
c) La raó.
d) La intuïció.

2.2. Assenyaleu la frase que considereu que **no** coincideix amb cap idea del text.

a) La utilitat no serveix com a criteri per a la justícia.
b) Els homes discuteixen sovint sobre els beneficis d'una acció.
c) La justícia pot perjudicar en casos individuals.
d) La benevolència sempre resulta útil a la societat.

2.3. Assenyaleu quina de les frases següents expressa una argumentació continguda en el text.

a) Com que en un assumpte controvertit no s'ha de donar mai preferència a un extrem, la justícia és objecte de debat.
b) Com que només la raó pot descobrir la utilitat d'una acció, és la raó la que ha de decidir el que és moralment digne d'alabança.
c) Sempre que la justícia intervé en un assumpte, algú en surt perjudicat.
d) Com més grans són la discussió i l'enquesta, més avantatges s'obtenen per a la societat.

2.4. Com es denomina pròpiament la doctrina moral de la qual el text de Hume és una mostra?

a) Utilitarisme.
b) Pragmatisme.
c) Intel·lectualisme.
d) Emotivisme.

2.5. Amb quin nom es coneix el període o moviment a què pertanyen el text i el seu autor?

a) Romanticisme.
b) Classicisme.
c) Il·lustració.
d) Revolució.

2.6. A quin corrent filosòfic pertanyen el text i el seu autor?

a) A la fenomenologia.
b) A l'empirisme.
c) Al racionalisme.
d) A l'idealisme.